

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Sundsvalls tingsrätts dom den 28 oktober 2020 i mål nr B 1807-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Catharina Kjelsson
Åklagarkammaren i Sundsvall

Motpart (Målsägande)

1. Bilcenter i Sundsvall AB, 556513-4052
Förmansvägen 13
857 53 Sundsvall

2. Bilia Personbilar Ab, 556063-1086
169 80 Solna

3. Patrik Fransson
Hallsta 337
841 92 Ånge

4. Hedin Stockholm Bil Ab, 556944-7492
Box 2114
431 02 Mölndal

5. Jan-Erik Sverre
Kvernabekkvegen 31
5243 Fana
Norge

1–5 företrädna av åklagaren

Klagande (Tilltalad)

Gabriella Brändemark, 19840725-0383
Frihetsberövande: Häktad i annat mål
Kungsgatan 56 Lgh 1101
461 34 Trollhättan

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Anders Wallin
Wallin Advokatbyrå AB
Svarbäcksgatan 1B
753 20 Uppsala

SAKEN

Grovt bedrägeri m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten

- frikänner Gabriella Brändemark från åtalet för bedrägeri den 17–19 september 2018 (åtalpunkten 4, tingsrättens domsbilaga 1),
- bestämmer påföljden till fängelse 10 månader samt
- avslår Jan-Erik Sverres skadeståndsyrkande.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Anders Wallin får ersättning av staten för arbete med 16 223 kr, varav 3 245 kr utgör mervärdesskatt. Denna kostnad ska staten stå för.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Gabriella Brändemark har yrkat att hon frikänns från samtliga åtalpunkter och att skadeståndsyrkandena avslås. I vart fall har hon yrkat att gärningarna i åtalpunkt 1 och 3 i stämningsansökan 2019-07-17 bedöms som bedrägeri av normalgraden och att påföljden till följd av det lindras.

Åklagaren har motsatt sig att tingsrättens dom ändras. Hon har dock frånfallit påståendet om att bedrägerierna i åtalpunkt 1 och 3 i stämningsansökan 2019-07-17 bör rubriceras som grova brott eftersom Gabriella Brändemark använde osanna handlingar. Åklagaren har vidare justerat gärningsbeskrivningen i åtalpunkt 4 i samma stämningsansökan på så sätt att orden ”och däck” lagts till efter ordet ”fölgar”.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har återopats samma bevisning som vid tingsrätten. De inspelade ljud- och videoförhören från tingsrätten har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Skuld och rubricering

Åtalpunkt 1–3, stämningsansökan 2019-07-17

Hovrätten anser inte att det finns anledning att göra någon annan bedömning än den som tingsrätten har gjort i skuldfrågorna. Med anledning av att gärningarna i både åtalpunkt 1 och 3 avsåg betydande värde ska dessa bedrägerier rubriceras som grova brott.

Åtalspunkt 4, stämningsansökan 2019-07-17

Som tingsrätten har kommit fram till är det utrett att Gabriella Brändemark och Jan-Erik Sverre kommit överens om att Jan-Erik Sverre skulle köpa fälgar och däck av Gabriella Brändemark, att hon skulle skicka dessa till honom i Norge, att Jan-Erik Sverre betalat 3 500 kr till Gabriella Brändemark och att han inte fått några däck eller fälgar.

Gabriella Brändemark har uppgett att hon skickade däck och fälgar till Jan-Erik Sverre med en speditiionsfirma och att firman hämtat dessa hemma hos henne samt har i denna del hänvisat till en bild av en fraktbeställning. Den omständigheten att bilden – som i sig ser ut att likna en i vart fall påbörjad fraktbeställning – innehåller en felstavning av ordet adress och att önskat datum för upphämtning angetts till ”i morgon” kan enligt hovrättens mening inte i sig och utan annan utredning i den delen ligga till grund för slutsatsen att beställningen inte har gjorts. Gabriella Brändemarks uppgifter är mot bakgrund av den aktuella bilden därför inte så osannolika att de kan lämnas helt utan avseende. Eftersom det i övrigt helt saknas utredning i fråga om Gabriella Brändemark hade gjort någon fraktbeställning hos den aktuella speditiionsfirman och om godset hade hämtats upp från henne för vidare frakt till Norge anser hovrätten att hennes invändning om att hon skickat iväg däck och fälgar till Norge inte är motbevisad. Det är därmed inte heller visat att Gabriella Brändemark inte hade för avsikt eller förmåga att leverera varorna vid tidpunkten innan Jan-Erik Sverre överförde 3 500 kr till henne. Vad som kommit fram om vad som ska ha utspelat sig mellan parterna därefter omfattas inte av gärningspåståendet. Åtalet för bedrägeri är därmed inte styrkt och Gabriella Brändemark ska därför frikännas.

Åtalspunkt 1, stämningsansökan 2019-08-06

Hovrätten delar tingsrättens bedömning och tillägger att även den omständighet att Gabriella Brändemark i Messenger-konversationen med Patrik Fransson uppgav att hennes mamma skulle swisha pengar till honom, tillsammans med vad som i övrigt kommit fram, visar att hon uppsåtligen vilselett honom att lämna ut bilen till henne.

Detta då Gabriella Brändemarks mamma avled flera år innan den aktuella konversationen.

Patrik Fransson har en tid efter händelsen fått tillbaka bilen i fråga. Det innebär inte att Gabriella Brändemark ska gå fri från ansvar eftersom brottet fullbordades i och med att Patrik Fransson lämnade ut bilen till henne. I samma stund uppstod en beaktansvärd fara för slutlig förlust för honom och en beaktansvärd utsikt till slutlig vinst för Gabriella Brändemark. Det är tillräckligt för att skade- och vinningsrekvisiten i 9 kap. 1 § brottsbalken ska vara uppfyllda. Gabriella Brändemark ska därför dömas för ett fullbordat bedrägeribrott.

Åtalspunkt 2, stämningsansökan 2019-08-06

Hovrätten gör samma bedömning som tingsrätten och Gabriella Brändemark ska därmed dömas för bedrägeri.

Påföljd

Gabriella Brändemark döms nu för två fall av grovt bedrägeri och tre fall av bedrägeri av normalgraden. Hovrätten anser att gärningarnas samlade straffvärde något överstiger ett års fängelse.

Som tingsrätten har redogjort för är Gabriella Brändemark tidigare dömd för likartad brottslighet och gärningarna i stämningsansökan 2019-08-06 har begåtts under prøvotiden efter villkorlig frigivning. Det innebär i förening med brottens straffvärde att någon annan påföljd än fängelse är utesluten.

Eftersom gärningarna i åtalspunkt 1–2 i stämningsansökan 2019-07-17 begåtts innan Gabriella Brändemark påbörjade verkställigheten av det fängelsestraff som Svea hovrätt dömde ut i maj 2016 ska hovrätten nu beakta att de sammanlagda straffen inte blir strängare än om brotten bedömts i ett sammanhang (34 kap. 3 § andra stycket brottsbalken i sin lydelse före den 1 juli 2016). I motsats till vad tingsrätten har angett

gäller detta inte även åtalpunkt 3 eftersom lagtexten då ändrats och gärningen inte utgör s.k. nyupptäckt brottslighet utan ny sådan (34 kap. 2 § brottsbalken).

De allvarligaste brotten som Gabriella Brändemark nu döms för begicks år 2016 (åtalpunkterna 1 och 3, i stämningsansökan 2019-07-17). Det innebär att tiden från att dessa brott begicks till hovrättens dom uppgår till fem och ett halvt till sex år. Det är en ovanligt lång tid i förhållande till brottens art, vilket ska beaktas vid straffmätningen (29 kap. 5 § första stycket 3 brottsbalken). Vidare konstaterar hovrätten att åtal för gärningarna i åtalpunkterna 1–2 i stämningsansökan 2019-07-17 väcktes först efter nästan tre år från det att Gabriella Brändemark delgavs brottsmisstankarna. Hovrätten anser att det har inneburit en sådan långsam handläggning att Gabriella Brändemarks rätt till rättvis rättegång inom skälig tid har kränkts (artikel 6.1 i Europakonventionen).

Mot ovanstående bakgrund, särskilt den sena lagföringen och långsamma handläggningen hos polis och åklagare, anser hovrätten att påföljden ska bestämmas till tio månaders fängelse.

Några av de brott som Gabriella Brändemark nu döms för har begåtts under prøvotid efter villkorlig frigivning. Det innebär som huvudregel att hela den villkorligt medgivna friheten ska förverkas. Hovrätten anser att det saknas särskilda skäl att förverka endast en del av den villkorligt medgivna friheten eftersom Gabriella Brändemark återfallit i likartad brottslighet en kort tid efter att hon blivit villkorligt frigiven samt då den nya brottsligheten inte kan anses vara av lindrig beskaffenhet i förhållande till den tidigare.

Skadestånd

Eftersom Gabriella Brändemark frikänns från åtalet som rör Jan-Erik Sverre ska hans skadeståndsyrkande avslås. Hovrätten delar tingsrättens bedömning avseende övriga skadeståndsyrkanden.

Ersättning till försvararen

I samband med att Gabriella Brändemarks överklagande förföll då hon inte inställde sig vid huvudförhandling i hovrätten den 19 maj 2021 tillerkändes Anders Wallin ersättning för arbete motsvarande elva timmar och 30 minuter. Han har nu begärt ersättning för arbete med ytterligare tolv timmar och 30 minuter. Hovrätten ifrågasätter inte att Anders Wallin har utfört de åtgärder som redovisas i kostnadsräkningen men anser att han har lagt ner mer arbete än vad som varit skäligt med hänsyn till målets art och omfattning. Hovrätten anmärker särskilt att den sammanlagda tidsåtgången för kontakter med Gabriella Brändemarks försvarare i ett annat mål, kontakter med hovrätten, mottagande av handlingar och andra administrativa rutinåtgärder är väl tilltagen. Mot denna bakgrund anser hovrätten att skälig ersättning för arbete sedan målet återupptagits uppgår till nio timmar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast **tisdagen den 8 mars 2022**.

Susanne Hård

Emina Fazlic

Martina Diab

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Susanne Hård, hovrättsrådet Emina Fazlic och tf. hovrättsassessorn Martina Diab (referent) samt nämndemännen Catarina Raswill Antan och Peter Nordebo. Rätten är enig.